

Bölüm 6

SES EĞİTİMİNDE SES TÜRLERİNİN BELİRLENMESİ

Tülay EKİCİ¹

Giriş

İnsan sesi, müzik tarihinde bilinen ilk müzik aracıdır ve müzikal çalgılar içinde en eski, en doğal ve en değerli olandır (Ömür, 2001). Diğer müzikal çalgılara göre, ustaca yapılmış, zekâ ürünü, incelikli ve esnek bir çalgı olduğu ve içinde şarkı sanatının çekiciliğini, büyüsunü taşıdığı söylenebilir. Çünkü şarkı sanatı ile söz- lere yüksek bir anlatım gücü verir. Bunun yanında, sözler olmadan da kişisel ve tanımlanabilen sesler üretme yeteneğindedir (www.grovemusic.com). Le Robert Micro'da (1978) insan sesi; “insanda ses tellerinin bir sinirsel uyarı hareketiyle titreşmesine bağlı olarak gırtlak (larynx) tarafından üretilen seslerdir” şeklinde tanımlanmaktadır (Akt. Töreyin, 2008).

İnsan yaşamında ses, temel iletişim ve müzikal ifade aracı olarak işlev görmek- tedir. Diğer müzikal çalgıların tek başına oluşturamadığı çeşitli ses renklerinin tümünü içeren insan sesi, kendine özgü teknik ve yöntemlerin yanı sıra, dilden aldığı güçle etkinliğini daha da artırmıştır (Egüz, 1980).

Sesin kullanımı bağlamında, konuşma ve şarkı söyleme arasında belirgin fark- lar olsa da temel mekanizma, özellikle fiziksel süreçler aynı olduğu için, şarkı söy- leme bir anlamda genişletilmiş ve geliştirilmiş konuşma olarak adlandırılmakta- dır. Buna göre, konuşma, şarkı söylemenin temeli olarak düşünüldüğünde, şarkı söylemenin temel prensiplerinin çoğu rahat bir ses düzeyinde yapılan konuşma sırasında öğrenilebilir. Diğer yandan, şarkı söyleme isteği ve zevki, zengin, güçlü ve güzel konuşma seslerini geliştirmede ve sürdürmede büyük bir yardımcıdır. Ayrıca, konuşma ve şarkı söyleme arasında açık farklar olmasına rağmen, her iki- sinde de yetenekli olan kişiler birinden diğerine rahatlıkla ve kolayca geçebilirler (McKinney, 1994).

İnsanın en temel iletişim ve müzikal ifade aracı olan sesinin, doğal haliyle, doğru alışkanlıklar kazanılarak kullanılması ve korunması, küçük yaşlarda başla- yan ses eğitimiyle mümkündür. Kişinin sahip olduğu ses potansiyeli ve yeteneği,

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, tulay.ekici@deu.edu.tr

KAYNAKÇA

- Bunch, M. (1997). *Dynamics of the singing voice*. (4th ed.) Vienna: Springer Verlag.
- Çevanşir, B. ve Gürel, G. (1982). *Foniatrı*. İstanbul: Sanal Matbaacılık.
- Cotton, S. (2007). *Voice classification and fach: Recent, historical and conflicting systems of voice categorization*. Doktora tezi, The University of North Carolina.
- Çevik, S. (1999). *Koro eğitimi yönetimi ve teknikleri*. Ankara: Yurtrenkleri Yayınevi.
- Demirel, Ö. (1999). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık,
- Doscher, B. M. (1994). *The functional unity of the singing voice*. (2nd ed.), London: The Scarecrow Pres, Inc. Metuchen, N. J.
- Egüz, S. (1980). *Toplu ses eğitimi 1*. Ankara: Ayyıldız Matbaası.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde araştırma yöntem ve metodlarına giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Hemsley, T. (1998). *Singing and imagination.: A human approach to a great musical tradition*. Oxford: Oxford University Press.
- İkesus, S. (1964). *Ses eğitimi ve korunması*. İstanbul: Devlet Konservatuvarı Yayınları Milli Eğitim Basımevi.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemi*. 11. Baskı. Ankara: Nobel Yayın.
- Klein, M. (1947). *Güzel Şarkı Söyleme Sanatı*. İstanbul: İbrahim Horoz Basımevi.
- Marchesi, M. (Tarihsiz). *Marchesi's vocal method*. London: Edwin Ashdown Limited, NW2 6QR.
- McKinney, J.C. (1994). *The diagnosis and correction of vocal faults: A manual for teachers of singing and for choir directors*. USA: Nashville, Genevox Music Group.
- Otacioğlu, S. (2012). *Ses türlerini belirlemedeki kriterler*. Sanatta Yeterlik Tezi, İstanbul Üniversitesi.
- Otacioğlu, S. (2016). *Ses türüne göre fiziksel farklılıklar ve diğer ölçütler*. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (28), 228-240
- Ömür, M. (2001). *Sesin peşinde*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Reneau A. C. (2008). *Determining basic voice classification of high school choir students*. Yüksek lisans tezi, The University of Texas At El Paso.
- Sabar, G. (2008). *Sesimiz "eğitimi ve korunması*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Töreyn, A. M. (2008). *Ses eğitimi "temel kavramlar-ilkeler-yöntemler*. Ankara: Sözkese Matbaacılık.
- Vennard, W. (1992). *Şarkı söyleme: mekanizması ve tekniği*. Çeviri /Folklor Doğru Araştırma Dergisi, Dans Müzik Kültür. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Matbaası. 61: 337-370.
- Yiğit, N. ve Doğanyigit, S. (2010). *Profesyonel ses eğitimi alan bireylerin ses özelliklerinin incelenmesi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(12), 75-93.
- Yiğit, N. (2012). *Profesyonel ses*. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 3 (20), 955-964.
<http://www.grovemusic.com/shared/views/article.html>
(20.02.2008 tarihinde erişilmiştir.)